

Monumentnummer*: 530902

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 03 mei 2010
Kadaster deel/nr 82963/198

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Rotterdam Rotterdam Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Rotterdam Plein 1940

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Rotterdam AH 496

Omschrijving**

Inleiding

Het MONUMENT 'De Verwoeste Stad' is opgericht ter herinnering aan het Duitse bombardement van 14 mei 1940 op de stad Rotterdam en de hieropvolgende brand die het stadscentrum grotendeels verwoestte. Naar aanleiding van het bombardement capituleerde Nederland en werd het land bezet grondgebied. De sculptuur werd naar ontwerp van de Russisch-Franse kunstenaar Ossip Zadkine (1890-1967) in brons gegoten bij de firma Susse frères in Parijs en op 13 mei 1953 onthuld. Zadkine had het beeld ontworpen naar aanleiding van indrukken opgedaan aan de verwoeste steden Le Havre en Rotterdam. Het beeld werd voor de stad aangekocht door de directie van de Rotterdamse Bijenkorf, een schenking die tot 1978 anoniem is gebleven. De sokkel van het beeld werd ontworpen door de dienst Gemeentewerken. Door de dramatische uitdrukingskracht en het gat in de romp van het beeld, geeft het monument op een expressieve manier uiting aan de verschrikkingen van de oorlog en symboliseert het hoe de stad Rotterdam door de verwoesting in zijn hart werd getroffen. Het kunstwerk ontleent ook betekenis aan de, voor een beeld in de openbare ruimte in de vroege naoorlogse periode, opzienbarende kubistische vormtaal. Het beeld vormt de locatie van de jaarlijkse kranslegging door het stadsbestuur. Beeld en sokkel zijn in 2005-2007 gerestaureerd.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het MONUMENT, een bronzen sculptuur van ongeveer 6 meter hoog op een 2 meter hoge natuurstenen sokkel, is vrijstaand gesitueerd in het midden van een plein aan de noordzijde van de Leuvehaven. Hoewel de omgeving van het monument veranderd is door verdichting van de stad en het object enkele meters is opgeschoven ten opzichte van de oorspronkelijke positie, is de bij de oprichting bedoelde situering aan de kop van de Leuvehaven tegen de achtergrond van hemel, rivier en voormalig havengebied nog altijd intact en van betekenis voor de beleving van het kunstwerk en ter ondersteuning van de symbolische waarde van het herdenkingsmonument. Het beeld toont een staande menselijke gestalte, opgebouwd uit geabstraheerde vormen, in een dramatische pose, met een grote opening in de romp en de armen opgeheven naar de hemel. Aan de noordoostzijde rust de figuur tegen een boomstronk. De bronzen voetplaat van het beeld draagt opschriften in diep reliëf, aan de west zijde: "O. Zadkine" aan de oostzijde "Susse Freres fondeurs Paris". De enigszins taps toelopende, rechthoekige sokkel van gestapelde granietblokken, die op maaiveldniveau rondom ingesloten is met een band van kleine natuursteen blokken, is met de smalle zijden naar het noorden en zuiden gericht. Tegen de voorzijde van de sokkel een in 1978 aangebrachte plaquette met een toelichtende tekst met betrekking tot de schenking van het beeld door de Bijenkorf aan de stad.

Waardering

Het MONUMENT 'De Verwoeste Stad' is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische, kunsthistorische en stedenbouwkundige waarden:

- vanwege de historische herinneringswaarde die aan de oorspronkelijke functie verbonden is als gedenkteken van de verwoesting van de stad Rotterdam en meer in het algemeen als symbool voor de destructie die aan de wederopbouwperiode is voorafgegaan;
- vanwege de zeer hoogwaardige artistieke kwaliteit van een naoorlogs kunstobject in de openbare ruimte;
- vanwege het internationale belang voor de geschiedenis van de beeldhouwkunst en vanwege de prominente plaats in het oeuvre van de kunstenaar O. Zadkine; - vanwege de zeldzaamheidswaarde, omdat de moderne stijl van het standbeeld sterk afwijkt van die van andere gedenktekens van de Tweede Wereldoorlog uit deze periode;
- vanwege de oorspronkelijke, symbolisch geladen en beeldbepalende situering in de openbare ruimte tegen de achtergrond van de rivier en het vroegere havengebied.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument